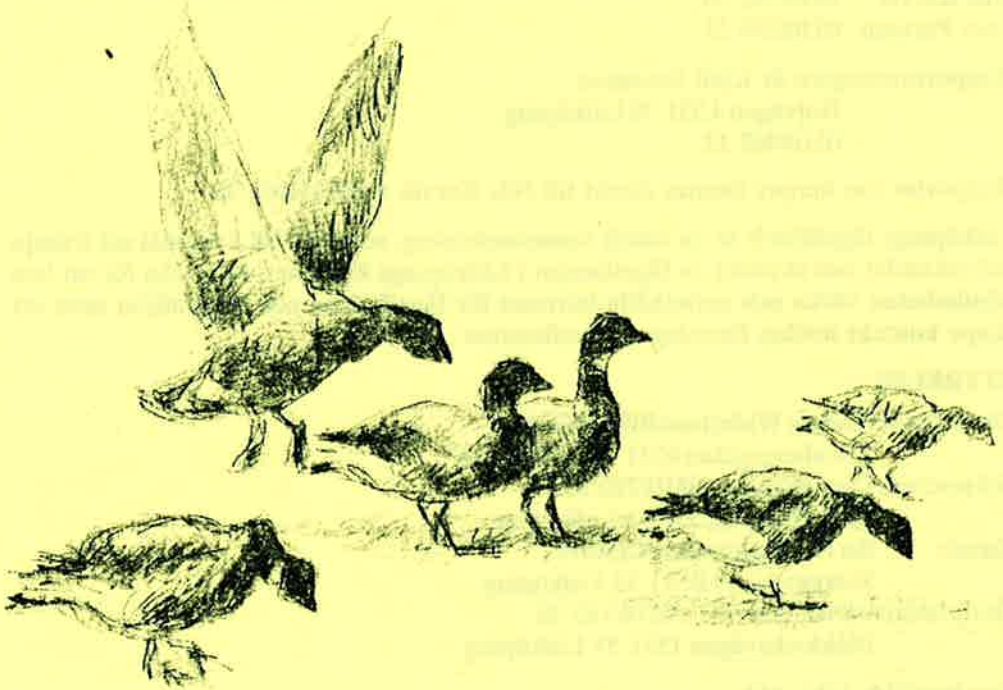

UVEN

**LIDKÖPINGS
FÅGELKLUBB
1983**

Årgång 7

UVEN är ett årligt utkommande organ för Lidköpings fågelklubb.

Ansvärig utgivare Anders Widestrand

Den som önskar medlemskap i klubben kan vända sig till:

Anders Widestrand 0510/609 82

Bo Hjelmström 0510/286 49

Nils Karvik 0510/142 38

Lars Persson 0510/290 55

Rapportmottagare är Kjell Svensson

Bojvägen 4 531 70 Lidköping

0510/462 12

Rapporter om berguv lämnas direkt till Nils Karvik tel 0510/142 38

Lidköpings fågelklubb är en ideell sammanslutning, som har till ändamål att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan i Lidköpings kommun, att verka för att hos allmänheten väcka och underhålla intresset för fågelfaunan och fågelmiljön samt att skapa kontakt mellan föreningens medlemmar.

STYRELSE

Ordförande Anders Widestrand 0510/609 82

Trässbergsgatan 6531 Lidköping

Sekreterare Lars Persson 0510/290 55

Lilla Broholm 531 51 Lidköping

Kassör Bo Hjelmström 0510/286 49

Stakegatan 19 B 531 33 Lidköping

Övrig ledamot Nils Karvik 0510/142 38

Blåklockevägen 1531 57 Lidköping

Omslagsbild: John Ahlgren

Prutgäss. Aldrig tidigare har i vår kommun så mycket prutgäss setts under höststräcket som hösten 1982

UPPROP

ROVFÅGLAR, KORP, SIDENSVANS OCH VARFÅGEL I SKARABORG

Har du under december, januari och februari gjort observationer av ovannämnda arter, notera var och när samt meddela Thomas Karlsson dina observationer. Vill du veta mera? Läs meddelande från SIOF nr 2 1982.

Ring eller skriv till: Stockvägen 163
Thomas Karlsson 541 62 Skövde
0500/358 03

BERGUVSRAPPORT

Uvsäsongen 1982 började nästan identiskt likt 1981 års säsong vad beträffar silouvarna i Lidköping. På nyårsdagen satt hannen för första gången på det 60 m höga silotornet och ropade på sin hona precis som året innan. Efter ca en månad visade sig honan för första gången och paret var åter förenat. Från det att ungarna blivit fullvuxna i september och fram till årsskiftet är de gamla uvarna märkligt anonyma. Under de år uvarna bott på silon har jag inte sett eller hört dem mer än någon enstaka gång under denna period.

Den 17 mars (det var precis samma dag 1981) gick honan till häckning i bolådan, som vi hade gjort i ordning med nytt bomaterial. Vi hade inför årets häckning även gjort en liten spionglugg med spegelglas i väggen. Där skulle vi på 2 m håll kunna studera livet i bolådan utan att uvarna blev störda.

När kläckningen närmade sig omkring den 22 april kunde vi se hur hannen börjat lägga upp ett allt större matförråd av bl a brunrätter och även några sorkar. Detta visade sig också vara nödvändigt, för då honan efter några veckor lyfte på sig, kunde vi konstatera att hon under sig hade fyra ungar. Tyvärr orkade den minsta ungen inte vara med och konkurrera om maten utan dukade under. Detta är ganska vanligt i rovfågelfamiljen där den minsta ungen har svårt att komma ikapp och klara livhanken.

Hannen fick nu en jobbig tid med att skaffa mat till tre hungriga uvungar, som snabbt växte och snart hoppade ur bolådan och ut på silotaket.

Utflykterna på silotaket skulle visa sig vara ganska så riskabla. Vid flera tillfällen drattade ungarna över kanten och ner på asfalten, ett fall på ca 50 m. Men ungarna var då så stora att de med sina vingar kunde bromsa upp fallet så mycket att de inte skadade sig. När jag saknade någon unge på bohyllan fick jag börja leta efter den på marken. Oftast hade den tagit sig upp på någon högre plats som t ex en trave med lastpallar. Därefter fick jag sakta gå fram mot den för att fånga in den och sedan åka hiss upp till bohyllan och där släppa ut den till mor och syskon.

I slutet av juni var ungarna så stora att de lämnade bohyllan för gott. De stannade dock kvar i hamnområdet där föräldrarna fortsatte att mata dem. I mitten av juli lyckades jag inte få se mer än två ungar när jag på kvällarna var nere för att spionera på dem. Långt senare har jag fått höra att några personer sett en död uv flyta i Lidan vid den tiden. Några bevis på att det var så har jag inte, bara att en unge saknades.

Nu hade de två återstående ungarna fastnat för ett nytt tillhåll och det var LMV:s gjuteri. Där uppträdde de väldigt orädda både ute och inne i byggnaden. Den 14 september hittades en av ungarna död i en fåkt, alldeles söndermosad. Aluminiumringen var så pass hel att vi kunde se att det var en hanne som var född och ringmärkt på silotaket våren -82. Detta var hanne nummer två av årets kull som förolyckats. Nu var det endast en unge kvar av kullen, en hona, som tycks ha klarat sig. Den har vandrat via lasarettet, södra kyrkogården, Majåker, Ekestubben, där jag i början av december fick sista rapporten om den.

Av de avelspar vi har i Lidköpingstrakten har det producerats sju ungar våren 1982. Det är sju av de nittiosju ungar som fötts inom Projekt Berguv Sydväst våren 1982. Det är den högsta siffra vi nått under de år avelsarbetet pågått.

Under juli månad var Lasse Persson och jag i Limmared och hämtade sex årsungar, som Åke Haglund och hans kollegor fött upp.

Vi hade blivit lovade ett flertal uvar från andra håll för att släppa ut här uppe i Skaraborgs län de två sista åren innan avels- och utsläppsarbetet avbryts. Det totala antalet unguvar som släpptes hösten 1982 var alltså tretton plus de som kom på vingar från uvparet på silon. Hösten 1983 hoppas jag att antalet utsläppta unguvar skall bli ännu större och på så sätt öka möjligheterna för parbildning i våra skaraborgska marker.

Vi har fått en hel del rapporter om sedda och hörda uvar. För ovanlighetens skull mer positiva än negativa rapporter. Jag ser därför fram mot en mycket intressant och spännande vår i våra uvmarker.

En händelse som är värd att rapportera till våra läsare: Den 5 september åkte några ur fågelklubben upp till Kinnekulle, för att där släppa två uvar, en hona och en hanne, på en som vi tyckte lämplig uvlokal. Så tyckte inte uvarna.

Den 27 december ringde fotografen Jan Gran i Trollhättan mig och berättade att de vid Hunneberg tagit hand om en uv som inte kunde flyga. Dagen efter hämtade jag uven och kunde konstatera att den inte var skadad utan bara våt och lite medtagen. Uven visade sig vara den hona vi släppt ut på Kinnekulle den 5 september. Av detta och liknande utsläpp har vi lärt oss att vi har väldigt små möjligheter att styra utsläppen.

Uven placerades i vår sjukstuga hos Eva och Tom Roffey på Bäckhagen. Där satt den och kryade på sig en vecka. Denna tid tyckte uven var nog för på den sjunde dagen kände den sig så stark att den flög rakt igenom den lilla spröjsade glasrutan som skilde den från att återfå friheten. Efter denna händelse har vi inga spår, så uvhonan var säkert frisk.

Upprop: Uvrapporter ring Nils Karvik, tel 0510/142 38

Lidköping i januari 1983

Nils Karvik

Skogsgrupp i Lidköping

I Lidköping har nyligen organiserats en skogsgrupp med företrädare för SNF, fältbiologerna och Lidköpings fågelklubb.

Målet för gruppen är att förhindra förstörelse av värdefull natur i skogsbruket.

Värdefull natur inbegriper i hög grad biotoper, häckningslokaler, boträd etc för våra fåglar, i synnerhet ovanliga arter, likaväl som vackra landskapsbilder, "orörda" områden, lokaler för säregna och sällsynta växter, strövområden m m.

Hotet mot skogens 3 skogar och den allmänt värdeslösa och känslolösa inställningen till naturen inom skogsbruket har initierat bildandet av dessa skogsgrupper i naturvårdsföreningar i landet.

Det gäller nu för vår grupp att snabbt och sedan fortlöpande skaffa sig information om dels var skyddsvärda områden finns, dels var skogsavverkning planeras.

Genom regelbundna kontakter med skogsvårdsstyrelsens konsulent Kjell Eriksson hoppas vi i gruppen vara väl framme i det senare fallet.

Kommunens naturinventering från 1972 (Karvik-Larsson) ger ett visst underlag för kartläggning av värdefulla naturobjekt, men mycket har hänt sedan dess och kommer att hända framöver.

Skogsgruppen kan givetvis på egen hand inventera områden men måste till stor del förlita sig på vad den naturintresserade allmänheten vet och förhoppningsvis vill meddela till gruppen.

Här vill vi nu vända oss till medlemmarna i fågelklubben med en benägen vädjan om att ge upplysningar, som kanske kan förhindra naturförstörelse.

Håkan Pettersson

För kontakt:

*Per-Olov Berg
Toftav. 6E, 531 53 Lidköping
Tel 0510/215 05*

*Stig Ödman
Skogsv 5, 531 55 Lidköping
Tel 0510/609 49
Anna Pettersson
Vältgatan 5, 531 41 Lidköping
Tel 0510/266 56*

*Richard Stagen
Bollgatan 2, 531 52 Lidköping
Tel 0510/242 85*

*Håkan Pettersson
Vältgatan 5, 531 41 Lidköping
Tel 0510/266 56*

Örngruppen informerar om utfodringen 1982-83

Örngruppens arbete under denna vinter har varit mindre betungande än föregående. Vi har inte besökt av en enda örn på hela vintern. Detta torde bero på den relativt snälla vintern, som gjort att örnarna föredragit att inte flytta så långt ner som till oss. Det har rapporterats om vissa ströex under vintern, men inga stationära.

Vi har inte matat helt förgäves, ty varje gång som vi varit ute och "obsat" har två duvhökar varit på plats, en äldre och en yngre.

Gruppen började sitt arbete tidigt i höstas med att bygga en fast observationsskärm i trä som målades i passande lasyrfärg. Det var ett drygt arbete att i obanad terräng bära skärmen ca en kilometer. Hur som helst kostar åteln pengar även i år (beräknad kostnad 1600 kr).

Klubben har ju under vintern jobbat hårt på att tillföra rovfågelfonden pengar. Vi skickar med ett särskilt inbetalningskort för rovfågelfonden där ni frivilligt får skänka ett bidrag till verksamheten. I en framtid då projekt berguv ligger på is måste vi tänka på att mätta magarna på några av Nisses uvar, då kan det ju vara bra att ha en summa pengar på rovfågelfonden. Vi måste ständigt arbeta på att fylla den kassan genom försäljning av vykort, märken och bidrag.

Klubbens nya ansikte utåt blir en skärm byggd och skänkt av Lars Harléen. Skärmen har tre sidor, en sida om klubben helt allmänt, en sida om vuppfödning och en tredje om örnutfodring. Skärmen är tänkt att ställas ut på banker, postkontor, stadsbiblioteket och andra inrättningar.

Örngruppen
gm Lars Persson

Ps Pengarna sätts in på postgiro nr: 72 78 59-1
märk inbetalningskortet "rovfågelfonden" Ds.

Inventeringar under 1982

Den 9 januari hade vi vinterfågelsinventering. Vädret var kallt och marken snötäckt. Fem bilturer kördes så att större delen av kommunen kunde bevakas. 4 ormvråkar, 1 fjällvråk, 3 sparvhökar och 5 korpar räknades in. Tre av ormvråkarna sågs vid Flian eller Lidan. Sammanlagt sågs också 6 snösparvar på 5 olika lokaler. Vid Öredal sågs en övervintrande bofink.

Den 19 mars på kvällen lyssnade vi efter ugglor. Det blåste en del vilket torde ha påverkat resultatet. Större delen av kommunen samt östra Kinnekulle avlyssnades från bil. 7 kattugglor mot ca 20 året innan, 1 sparvuggla (Råda) mot totalt 6 året innan och 1 pärluggla (Odensvik) mot 2 året innan hördes eller sågs. Det bör kanske påpekas att 1981 ägde inventeringen rum tidigt på morgonen. Detta kan kanske också bidra till den stora skillnaden mellan de två åren.

Den 4 juni nattinventering. Vädret var lugnt och varmt. Flicans dalgång från Skofteby till Basebo och Lidans dalgång från Skofteby till Örntorp undersöktes. Fyra lag paddlade och två lag gick till fots. Följande antal revir noterades för några av de våtmarksarter som sågs inom det undersökta området: Gräshoppångare 4, gulärla 3-4, rörsångare 3, sävsångare 1, buskskvätta 3, storspov 3-4, drillsnäppa 4-5. Dessutom sågs ett par storskrakar, kricka, 1 fiskgjuse och 3 hägrar.

Den 4 december vinterfågelsinventering. Vädret mildt och dimmigt. Barmark. Fyra bilturer kördes. Större delen av kommunen bevakades, dock ej Källandsö och östra Källand. 4 ormvråkar, 1 fjällvråk, 1 stenfalk och 4 korpar noterades.

Sammanställt av Göran Axelsson

Lidköpings kommun

skärgårdsområden

Vi bor i en kommun där man i turistreklamen anger att vi har "mer än 20 mil kust inom kommungränsen". Ordet kust för ju tanken till hav. Vätern är ju inget hav men väl en av Europas största sjöar. Likadant när det gäller skärgård är det väl närmast skärgård i havsbandet som folk i allmänhet tänker på. Att det även i inlandet finns skärgård vet ju alla Lidköpingsbor. Men utanför kommunen hur är det där?

Lurö skärgård är välkänd, men knappast Rackeby, Söne, Kedum, Storeberg, Källandsö och Ekens skärgårdar.

Skärgårdsområden är ju attraktiva ur många synvinklar. De upplevs av de flesta som mycket natursköna områden. Detta har i sin tur gjort att trycket på skärgårdsområdena de senaste tio åren blivit mycket stort.

Då allt fler skaffar sig båt (alltifrån kanot till lyxjakter) har stora tidigare relativt orörda områden öppnats för allmänheten. Naturligtvis på både gott och ont.

Ur fågelsynpunkt är skärgårdsområdena mycket intressanta. Tillgången till föda är här stor och den täta vegetationen på öarna omväxlande med de fria sjöytorna passar ur häckningssynpunkt för många fågelarter. Våra skärgårdsområden utgör också viktiga ledlinjer och rastplatser för flyttande fåglar.

Förlitning av hållmarksvegetation, störningar på djur- och inte minst fågelliv, allmän nedskräpning, "toaletter" i snart nästan varje klippskreva är några av de saker man lätt kan konstatera.

Hur är det då med fåglarna? Ja oftast är det väl de som blivit värst utsatta. En liten ö utgör oftast ett revir och det säger sig självt att ett besök är ett direkt intrång.

Hur har "trycket" påverkat fågelfaunan? Ja, det finns väl ingen idag som direkt kan säga att så och så är det. Antaganden kan man naturligtvis göra. Men för att bevisa riktigheten i ett påstående måste man ju också lägga fram bevis.

Inventeringar måste göras och jämföras med de mycket fåtaliga inventeringar som gjorts tidigare och om några år ytterligare nya inventeringar. Först då kan man kanske dra riktiga slutsatser och hitta mål och medel för att rädda det som räddas kan.

Vad har gjorts nyligen? 1979 utkom en rapport från SNV (Statens naturvårdsverk) om produktion av ägg och ungar hos skäggdopping, knipa, storskrak och fiskgjuse i Vätern. (Ahlgren, Kongbäck m fl). Här finns bl a beskrivit dessa arters uppträdande i skärgårdsområdet mellan Söne och Storeberg.

Inventering av det yttre skärgårdsbandet mellan Söne och Storeberg har gjorts av Anders Eriksson m fl i länsstyrelsens regi. Denna resulterade bl a i upptäckten av häckande roskar.

Några fler ordentligt bearbetade inventeringar gjorda under de senaste åren finns inte. Det som finns är d sporadiska inventeringar, bl a nattinventeringar, som gjorts i klubbens regi.

Här borde vår kommun gå in och satsa på en ordentlig inventering av våra skärgårdsområden. Denna vore säkerligen till ovärderlig hjälp vid bedömning av dispositionsplaner, bebyggelse, naturreservat m m.

En första inventering av hela skärgårdsområdet mellan Storeberg och Hindens rev står då högst på önskelistan. Därefter fortsatt inventering av de övriga skärgårdsområdena.

Låt oss hoppas att medel kan ställas till förfogande för ett synnerligen viktigt projekt för att rätt kunna tackla frågor kring framtida reservatsbildningar som nog är en nödvändighet.

Anders W

Resebrev från Indonesien

Sedan hösten 1982 befinner sig två medlemmar i Lidköpings fågelklubb, bröderna Johnny och Jörgen de Jong jämte fältbiologerna Stephen Manktelow och Lennart Nolvall, Tidaholm resp Grästorps, i Sydostasiens övärld.

I brev till vänner och bekanta i Lidköping har bröderna de Jong skildrat sina upplevelser. Dessutom har NLT publicerat ett resebrev för en tid sedan. Redaktionen för "Uven" vill också förmedla något från denna exotiska del av jorden genom att här återge innehållet i ett par brev från "de Jongarna".

Från ett hotellrum i staden Bogor, sex mil söder Jakarta på ön Java, skriver Jörgen, stundtals i skenet från ett stearinljus, den 21/12 -82 ett jättebrev till Stefan Larsson i Lidköping.

Jakarta – smutsig, bullrig och rökig – är en kontrast mellan rikt och fattigt. Många av dess innevägnare tycks försörja sig inom restaurangbranschen, som är mycket varierande: Flotta lyxkrogar contra enmansserveringar, där ägaren på en bambustång bär omkring ett par lådor innehållande mat, tallrikar, bestick, ett litet kök samt diverse småkraf. För 300 rupiahs = 3 kr kan man från dessa erhålla gadu-gadu, dvs bakat ris, grönsaker och jordnötsås.

Transporter sköts till stor del av s k Bemobussar – liknande Wv-d:o, privatägda. Dessa kör vissa ruttor och avgår, när de är fullsatta. Inga bestämda tider alltså, vilket även gäller större bussar i landsvägstrafik och ö. h. t. i hela Indonesien. Bussen som skall avgå kl 9 kan lika gärna starta 8.30. Hållplatser saknas. Bussförarna raggar passagerare utmed rutten. Cykel-, häst- och motorecykel-taxis bidrar med transporter i städerna. Normalt är det billigt att resa: 1 kr för obegränsad sträcka i staden. Ett ar timmars tur i en chartrad båt belöper sig däremot till bortåt 500 kr? Inga trafikregler gäller – bara tuta och kör. Kompressorututor ständigt i användning ger en ljudnivå, nära nog outhärdlig i städerna.

Allmänt sett varierar prisnivån: Importerade varor är dyra – inhemska billiga. En rejäl restaurangmåltid uppgår till mellan 5 och 10 kr. Man prutar på allt utom på matserveringar och lyxiga varuhus, som har fasta priser.

Jörgen beskriver så Indonesien som byråkratiskt, korrumpert och anarkistiskt, utan någon som helst ordning. "Planera för en minut i taget!"

Enda positiva: Naturen som dock är på väg att förstöras. Att få besöka naturreservat kräver specialtillstånd av P.P.A.-kontoret (motsv naturvårdsenhet i Sverige). För att erhålla sådant fordras formaliteter i all oändlighet – besök hos polis och borgmästare i trakten. Väntetiden kan bli flera dagar. Som påbröd kostar det pengar, liksom det mesta i landet. Turister skall utnyttjas.

Indonesiern betraktar han som vänlig, på gränsen till tröttsamt närgången (fjäsrig) gentemot turister. Särskilt i avlägsna, av vita sällan besökta områden, är uppståndelsen och uppmärksamheten stor. Mot varandra är dock innevägnarna egoistiska och hänsynslösa.

90% är muslimer, dock ej så ortodoxa som mellanösterns muhammedaner. Minareterna med böneutroparnas ständiga ylande är säregt men något irriterande menar Jörgen.

Att bo på hotell kan måhända ses som en lyx för fältbiologer, men här tvingas man till en lätt revidering vid Jörgens beskrivning: "Hotell i Indonesien är som tränga skitiga stall, indelade i bås och med en omfattande fauna: råttor, geckoödlor, ormar, kackerlackor och myror". Svensk standard till rimligt pris är nära nog obefintlig, men det finns naturligtvis lyxhotell med hutlösa priser.

Åffärernas sortiment, i synnerhet kinesbutiker-nas, är imponerande och det mesta säljs i en enda röra: bensin, skor, böcker, mat, verktyg... över samma disk. Gatunasare kryllar det av, och dessa medföljer gärna bussar, där de söker avvyttra allsköns produkter; kallt te, cigaretter, ägg, snask, kakor, frukt etc.

Jörgen ger en omfattande beskrivning av de frukter som står till buds: ananas, apelsiner, äpplen, mandariner, mango, durian (taggig och stor som en fotboll), manggis (världens godaste frukt?), rambotans (nästan lika god och liknar en pingisboll), jambu...

Maten med det ständiga riset känns nu enformig. Indonesiern gillar starkt sötade rätter. Pojkarna längtar efter den svenska kosten och tänker på, att det är mer än två månader, sedan de drack ett glas kall mjölk.

Diarré och förkylningar har drabbat alla fyra, särskilt Johnny och Stephen, medan de andra kommit lindrigare undan. Småsår som t ex |skö-skav är svåråtkta och ger ständiga varbildningar i den starka bakteriefloran.

Jörgen besväras under sin brevskrivning av ständiga strömavbrott, ungefär 10 gånger varje kväll, och måste gripa till ficklampa och stearinljus.

Så till naturupplevelsorna:

Alla fyra har passerat 100 kryss för fåglar, och Stephen har äran att som förste man bjuda på tårta för detta.

En hel del vädgdjur har setts, och Jörgen har lyckats artbestämma ca 20 arter: 8 ap-sorter (orangutang, gibbonvarianter, makaker och bladapor). Kräldjur – bl a flygande drake, som sittande är välkamouflerad, men flygande mellan trädgrenarna förvandlas till ett rött el gult ljusken alltefter art, gecko el i folkmun här "chitchat", varaner av 1 till 2 meters längd, några svårbestämda amfibier m m.

Brevet berättar om två nyss avslutade expeditioner på västra Java: Vjung Kulon och Pulan Dua. I Falbygdens fågelklubbs årsskrift berättas om ett tidigare besök i naturreservatet Berbak på Sumatradåligt känt och sällan besökt av vita människor.

Vjung Kulon är en välkänd nationalpark, mycket tack vare att den hyser världens sista 60? ex av javanoshörningen. Jörgen och co lyckades inte få se den, men fann så färska spår att de klart haft djuret inom räckhåll. Oturl Bästa sättet att observera djur är att sätta sig vid en öppen plats, gärna nära en flod el ett vattenhål. Biotopen i parken varierar: träskmarker i förening med halvlövfällande regnskog och monsunkog.

Skaraborgarna befann sig här under en torrperiod och fick anpassa sina strövtåg efter vattenkällorna. Vattnet måste, p g a bl a kolerariskens, kokas. Här sänder Jörgen en långtansfylld tanke till de svenska fjällbäckarna med friskt, klart och drickbart vatten. Likaledes jämför han sjukt den lätta frystorkade maten för fjällvandringar med de bördor av ris, rotfrukter, grönsaker, konservburkar och t o m färskvatten som de här tvingas bära i svår terräng under 30–35 graders tryckande värme.

Regnskogen är "svårskådad": 15–20 arter/dag jämfört med Ölands 50–100. Första veckan tillbringades utmed floden Cigenter, där man från ett basläger företog dagsexkursioner. Jörgen berättar här om en dag vid floden 23/11 -82:

Jag vaknade kl 6 på morgonen av att en envis mygga försökte borra sig in i örat. Denna dag kände jag mig ganska dålig – ont i halsen, hosta och feber. Men jag hävde mig upp ur hängmattan i alla fall och lyckades ta mig fram till en kåsa med kopi susu: kaffe med mycket mjölk och socker.

Vår guide, Ali fixar denna åt oss liksom den efterföljande gröten, gjord på ris, socker, kanelstänger, vanlig kanel och mjölk – m a o risgrynsgröt.

Under tiden gick vi igenom dagens planer. Stephen, Johnny och Nolis hade beslutat sig för att göra en 5 km lång vandring till Cigenters utlopp vid havet. Där finns en öppen grässlätt och ett torn, lämpligt att "skåda" från. Jag föredrog lägre näret i mitt krassliga tillstånd. Gröten var god, men en kåsa fick räcka, då inte heller magen var i bästa trim.

Efteråt packade jag ihop liggunderlag, sovpåse, hygien- och sjukvårdsgrejer, en plunta vatten, en gurka att suga på om vattnet tröt samt exkursionsutrustning. Jag hade bestämt mig för att hålla mig stilla och skåda, när jag så orkade. Ca 10 minuters promenad från lägret hittade jag en lämplig plats utmed floden. Här bredde jag ut liggunderlaget och ordnade grejorna Tandborstning och tvätt i floden, en malariatablett (Varje tisdag förtärs en sådan), en magnecycl och så ner i sovpåsen för vila och sömn.

Stilla och väl dold i ett snår bakom några bambuträd fann jag mig snart omgiven av fåglar och små ödlor. Jag gav upp tanken på att försöka sova och satte mig upp, lutad mot ryggsäcken. Var hade jag nu kikaren? Var den kvar vid baslägret? Nej, vilken turl Kikaren är den viktigaste ägodelen, och den brukar ständigt hänga runt halsen. Nu ska vi se vilka "kryss" som kan tänkas dyka upp:

Hoppsan! Där kom en blue-eared kingfisher farande som ett mörkblått streck i luften. Oj, nu kom den tillbaka, och till råga på allt sätter den sig rakt över mitt huvud på en gren, knappt 2 meter bort. Den liknar sin europeiska släkting, men är mörkt blå på ryggen och har ett vitt streck i nacken. Det är intressant att studera den fiskande vid vattnet. Längs floden har vi sett 5 olika kungsfiskararter, bl a stork-billed kingfisher, som är störst och mycket imponerande.

Bulbylerna – trastliknande, ofta oansenligt färgade fåglar – är mycket vanliga utmed floden. De hoppar tjatrande omkring och snappar ibland upp litet vatten från Cigenter. Av bulbylerna finns många arter- svåra att skilja från varandra. F lockarna är dessutom artblandade. Här behövs verkligen en fågelbok. Jag lyckas urskilja grey-cheeked bulbul och olive-winged bulbul. I trädet ovanför mig hoppar nu en black-crested bulbul, mycket färggrann ovanligt nog. Fågeln har en stor svart tofs på huvudet, därav namnet.

En annan karaktärsfågel som man ofta ser intill floden är white-crowned forktail. Forktails är traststora och knutna till vattendrag i regnsko-gen. Den djupt klivna stjärten är typisk liksom lätet: likt common kingfisher (vår egen art) men mer skarpt utdraget och upprepat i olika tonlägen till en gnisslig sång.

Ännu en vanlig regnskogsfågel är crownpheasant el greater coucal, någonting mitt emellan gök och kråka, svartbrun, marklevande och ganska skygg.

Då och då kommer näshornsfåglar el hornbills farande över trädtopparna. Två arter har vi hit-tills sett: wreathed – och southern pied hornbill.

Har man tur, kan man få syn på rufous piculet, som är en av världens minsta hackspettar – mindre än en kungsfågel. Den brukar ibland sitta och hacka på bambukvistar.

Runt omkring mig cirklar små sunburds omkring. De är grant metalliskt glänsande i olika färger men ändå svåra att artbestämma. Nektar från trädens blommor utgör huvudfödan.

Drillsnäppan är lika vanlig längs floden här som vid Vänerens stränder. Den finns över hela den indonesiska övärlden.

Där kommer en hornbill till! Nej, det var visst en flying fox, världens största fladdermus – som en ormvråk och mycket vanlig över hela Indonesien. Ibland visar den sig mitt på dagen men oftare i gryning och skymning, då den jagar goda frukter, som är huvudfödan. Flykten är tyst, trots storleken. Hornbills lämnar däremot ett högljutt vingsus.

Trött, lade jag mig åter att sova men vaknade snart av ett förfärligt oväsen. Upp igen och fick syn på något som rörde sig i trädkronorna. Det liknade en apa. Mer oväsen och flera figurer kom från alla håll. Snart såg jag, att det rörde sig om leafmonkeys. Senare efterforskningar visade att det var black leafmonkeys. De kastade sig med våldsamma hopp mellan träden. Skickliga klättrare. Typiskt för lövaporna är platt ansikt-, rag-gig päls, ofta tofsprytt huvud och lång svans. Black leafmonkeys har dessutom upprätt hållning och är mänskliga i sina rörelser. Hos andra arter monkeys bär modern sin unge mot bröstet, medan den svarta lövapan håller den på armen – likt människan.

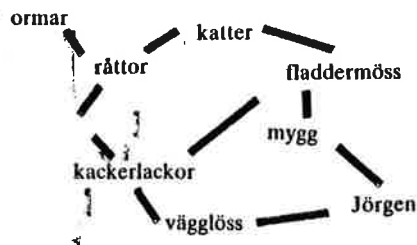
Efter denna upplevelse somnade jag igen. C:a 2 timmar senare vaknade jag och fick en smärre chock, när jag öppnade ögonen.

Med denna dramatiska final avslutar Jörgen brevet – med skrivkramp – men återkommer med fortsättningen från Legian på Bali, 28 december: Selamat!

En meter från mig stod en 1,5 m lång varan och stirrade mig rakt i ögonen. Yrvaken och förvirrad fattade jag långsamt, att detta var verklighet och ingen dröm. Jag hade visserligen en del tidigare erfarenheter av dessa underliga djur, men detta gick utanpå allt annat. Blickstilla stirrade vi på varandra. Varanens tunga vispade ut och in genom munnen några gånger. Efter någon minut gjorde den blixtnabbt helt om, ilade in i snåren och var borta på mindre än en sekund. Dessa varelser är visserligen helt ofarliga, men det var onekligen skrämmande att ha den så nära inpå. Vanligtvis är varanerna tröga och långsamma i sina rörelser, men annat är det, när de blir skrämda.

Efter denna svettiga upplevelse satte jag mig upp och letade fram pluntan, törstig som jag var. Slut på vattnet. Typiskt! Det blev till att knapra på gurkan i stället för att dämpa den värsta törsten.

Mitt i brevskrivandet far en fladdermus över Jörgens huvud: Ännu ett bidrag till hotellfaunan – ett helt ekosystem:

Klockan var nu 3 på eftermiddagen. Dags att knalla tillbaka till baslägret för middag: ris och grönsaker. Maten var ganska torftig den första veckan, beroende på att vi var tvungna att spara på kött- och fiskkonserverna. De färska grönsakerna måste ätas först. Under måltiden berättade alla om sina upplevelser.

Efteråt utrustade jag mig för en skymningsexkursion längre uppåt floden. På väg dit lyckades jag underligt nog få syn på gallus gallus el red jungle fowl (djungelhöna), en mycket svårupptäckt fågel. Den glesa vegetationen med spridda bambuskage bidrog säkerligen till att den avslöjade sig. I tät regnskog är den hart när omöjlig att få se. Den påminner mycket om våra tamhöns, och det var med en underlig känsla jag betraktade denna, till synes vanliga svenska tupp i den indonesiska djungeln.

Plötsligt hörs ytterligare prassel. Ännu en tupp? Knappast, eftersom dessa fåglar är starkt revirhävande. Till slut dyker tre hönor fram. De är på väg mot tuppen men försvinner snabbt åt olika håll, när de får syn på mig. På närhåll ser man, att de är något mer smutsvita el. brunvita än våra tamhöns och har streckad nacke — hals. Djungelhönsen är polygama och denna tupp hade alltså tre hönor i sitt revir.

Litet senare kom jag på två bantenger, innan de upptäckte mig. Märkligt! Bantengen är ett vanligt djur i Vjung Kulon. Ännu en fläkt från svensk landsbygd, eftersom den påminner om en kossa — Herefordras visserligen. Emellertid är den helsvart förutom lysande vita ben. De här två exemplaren stod nere vid floden och drack vatten. Några sekunder senare blev jag upptäckt. Ett fnysande och med våldsam brak försvann de i skogssnåren.

Min utvalda plats var en liten upphöjd platå utmed Cigenter. Fin utsikt runt om. Här slog jag mig ner o ch behövde inte vänta länge, förrän ett "kryss" kom farande; en white rumped shama på väg till floden för att dricka. En snygg men skygg fågel, röd, svart och vit. Den hade följe med diverse bullbyler.

Klockan hade nu blivit 17 — skymningstid. Med litet tur kunde man kanske få se några däggdjur på väg till vattnet. Marken i regnskogen är täckt av ett lager torra löv, vilket obönhörligen avslöjar åtminstone större djur.

Det var nu med stor spänning jag förnam ett prassel ca 20 m bort. Ett djur på väg till floden? Kurande väntan. Plötsligt dök ett vildsvin fram ett tiotal meter framför mig. Oupptäckt åsåg jag djuret dricka och böka i leran vid flodkanten under ett ivrigt grymtande. Så sänkte det baken och höjde framkroppen med nosen i vädret, nosande och grymtande. Tendens till orol Med ett ljudligt skrik kastade sig svinet i vattnet, dök upp på andra stranden och försvann med buller och brak in i regnskogen.

Vildsvinet är måhända skogens farligaste djur för människan. Att överraska en galt inred stora betar innebär en verklig fara. Känner sig djuret trängt, går det till anfall, och betarna sprätter lätt upp buken på en människa. Ett typiskt skymnings- och gryningsdjur med dålig syn men fint fåderkörn.

Nu är det snart kol svart i skogen och fladdermössen kommer farande. Jag duckar instinktivt, när de svichar förbi alldeles ovanför huvudet. En gång fick jag faktiskt en i skallen. Måtte ha fått fel på ekolodsystemet, vad vet jag?

När klockan är 19, tar jag på pannlampan och knallar tillbaka till lägret. Där väntar en kopp choklad och kex med jordnötssmör. I lampans sken fladdrar diverse nattaktiva insekter, många stora och granna, liksom en del spindlar. Man får se upp med de talrika skorpionerna och scolopendrarerna — giftiga varelser.

Ibland kan man få se något självlysande, blinkande komma svävande i nattmörkret. Det är en skalbagge, som sänder ut detta bänkande ljussken. Cikador och syrsor tillsammans med grodor och paddor står för nattkonserten.

Långsamt gående på stigen uppfattar jag ett litet prassel någonstans framför mig. Två gnistrande ögon stirrar i mörkret. Stilla står vi öga mot öga. Plötsligt hörs ett skrän — någonting mitt emellan hundskall och kattskrik. Ljudet drar bort i skogen. Det måste ha varit en tragulus javanicus el little mousedeer — världens minsta klövdjur. Den bildar en egen familj, tragulidae, utanför de egentliga hjortdjuren, cervidae. Jag har tidigare haft bättre tillfällen att studera det lilla djuret, stort som en skogshare och fint bandat på halsen.

Vid lägerplatsen satt de andra och fikade. Chokladen smakade gott härute i Vjung Kulons regnskogar, mildats från civilisationen. När vi satt där smärpatande och skämtande, hördes en ugglas hoa. Måste ha varit en strix-art. Svårt att examinera med den litteratur som stod till buds. Då och då gjorde sig muntjaken — ett litet hjortdjur — hörd med ett låte, påminnande om vårt rådjur.

Klockan hade nu blivit 21. Dags att krypa ner i sovpåsen och kränga sig upp i hängmattan, tryggt skyddad från en del obehagliga nattaktiva varelser.

En tvådagars vistelse vid Cigenters utlopp för Stephen och mig avslutade vistelsen i Vjung Kulon. På en öppen grässlätt intill ett stort träd — ett idealiskt skådarställe — upplevde vi skymningen och kunde notera Javan kingfisher, blue-throated bee-eater, green peafowl (påfågel), white-breasted woodswallow (tundrapipare), sotohern pied hornbill osprey (fiskgjuse), large-tailed nightjar (en nattskärra), muntjak-rusa-hjort, vildsvin och banteng.

Pulau Dua — direkt översatt: Två-ön (korkat namn) — är numera ingen ö. Mangroveskogen har förvandlat den till en halvö. Den ligger inte långt från Vjung Kulon, norr om Javas västspets. Närmaste städer är Serang och Banteh. Detta reservat är inte stort större än Rådas Lunnelid, dubbelt upp. Mangroveskogen ger karaktär åt området och fågeltätheten är frapperande: Varena kvadratmeter är upptagen av häckande par.

Här bodde vi i ett litet stenhus tillsammans med en tjej och en kille från P.P.A. (naturvårdsenheten). Eftersom det bara fanns salt el bräckt vatten i omgivningen, fick vi medföra färskvatten i dunkar. Tre dagar tillbringade vi här, mesta tiden i ett rangligt fågeltorn. Området är mycket svårframkomligt med mangrove, snår och gytta, även om stigar faktiskt finns.

Från tornet iakttog vi natthäger, ägretthäger, silkeshäger, plumed egret (ej europeisk), gråhäger och

reef egret (saknas i Europa). Vidare milky stork, Jvan pond heron (rallhäger – ganska lik den europeiska). Den senare ganska oansenlig sittande, men med lyftade vingar blir den oerhört praktfull. Så dvärgskarv och ormhalsfågel el Oriental darter som ensam utgör en familj. När den fiskar, spetsas bytet med näbben.

Den vanligaste rovfågeln är brahmingladan. När den kommer farande blir det ett himla tiv på hägrarna.

På stränderna kan man få se sandtärnor, kraftigt byggda med måslik näbb. De exemplar jag såg var vita med en svart ögonfläck – vinterdräkt alltså.

En enda kungsfiskart, bluebanded kingfisher, visade sig här. Den påminner en del om vår, men har vitt bröst med blått tvärband.

Alla vadare här är flyttfåglar. Vi iakttog t ex drillsnäppa och småspov.

Duvor, såsom spotted dove och Javan turtle dove förekommer rikligt i området.

I skymningen kommer tusentals hägrar inflygande till sina övernattningsträd. Efter en natt i tornet vaknade Johnny och jag inom fint "skothåll" med kameran för en svärm av ägrett- och silkeshägrar.

Ett enda däggdjur såg jag under dessa dagar, en vildkatt (fetus bengalensis el leopard cat). Den är något större än en tamkatt och svartprickig på gul botten.

En mängd tama el vingklippta fåglar finns i närheten: förutom papegojor är det kakaduor, duvor, laughing trushes, bulbyler m m. Bali är Australiens Mallorca.

De närmaste planerna innebär ett besök vid Bali barat, ännu ett naturreservat.

Slutligen önskar Jörgen brev hemifrån och vill veta hur det är på Kinnekulle, om fältbiologerna, fågelklubben och andra "intressanta objekt".

Från byn Bedugul på Bali skriver Johnny den 4/1 -83 ett "något mer kortfattat" brev till Anders W:

Hejsan!

Vi har nu klarat av halva sydostasienresan och hunnit med fyra veckor på Sumatra, sex veckor på Java och två veckor på Bali.

För tillfället sitter jag i en liten by på centrala Bali. Byn ligger på 2400 meters höjd i en vulkankrater. Det är ett mäktigt landskap: höga berg - dalar, kratrar, regnskogar, risfält och imponerande terrassodlingar. Överallt finns det små tempel och gudabilder.

Ute blixtrar och åskar det. Regnperioden har kommit igång på allvar och många byar är helt översvämmade.

Hittills har vår resa varit ganska givande. Vi har bott flera veckor i regnskogen, besökt mangroveträsk, korallrev, sumpskogar och rest omkring med båt längs floderna.

Att dyka i ett korallrev var en fascinerande upplevelse. Färgprakten var helt otrolig.

Det är ibland ganska besvärligt att skåda fågel i regnskogen, men det brukar vara givande att sätta sig på ett bra ställe (en glänta eller ett vattendrag) och bara vänta.

Har bl a sett 11 arter kungsfiskare, 6 arter näshornsfåglar, skäggökar, juveltrastar, drongos, parakeeter, ormhalsfågel, fregatfågel, 9 hägerarter, malkohas, biätare, blåkråkfåglar, sunbirds och förstas massor av olika bulbyler.

Förutom fåglar har vi sett 8 aparter (inklusive orangutang), varaner, flygande rävar, slamkrypore, flygdrake, spetskorrar, flygekorrar m m.

Den nionde januari flyger vi över till regnskogarna på norra Borneo (malayiska delen av ön).

Hälsningar Johnny
brevreferent:
Håkan Pettersson

Fågelobservationer 1982

Lidköpings Fågelklubb

Sammanställda av Kjell Svensson

- Småtom:** 3 ex rastade vid Truve 17.5 (KSv), under höststräcket finns 3 obs. samtliga från Kinnevikens: 2 ex 18.9 (KSv), 1 ex 9-11.10 sågs även i Lidköpings hamn (BH- och 1 ex 21.10 OLEJ).
- Smådopping:** 1 ex spel. Hålltorpsdammarna 25.6 (KSv), 1 ex Lidköping 16-17.8 (LEJ, KSv) och 1 ex Sandbäcken 22.10 ONK).
- Gråhakedopping:** Vid Truve sågs 1 ex i vinterdräkt 14.9 (SL), vinterobs: 1 ex Almnäs s Hjo 25.12 (KSv).
- Svarthakedopping:** Enstaka fåglar har setts under hösten i Kinnevikens bl a 2 ex 19.9 (KSv).
- Storskarv:** Totalt 12 ex under hösten i Kinnevikens, därutöver 2 ex Stora Ro Mellby 9.9 (NK) och 1 ex mot nö Hindens Rev 2.10 (AWd, KSv).
- Rördrom:** 1 hane tutade vid Söne mitten av juli (HO1).
- Spetsbergsgås:** 1 ex Flistad Östen 12.4 (KSv, SS) och 5 ex samma plats 29.4 (KSv).
- Bläsgås:** 2 ad Östen 12.4 (KSv, SS) och 3 ad × 1 subad samma plats 29.4 (KSv), 1 juvenil obs vid Truve 14.9 (SL).
- Kanadagås:** Rastande sågs i Kinnevikens hela hösten, som mest 130 ex 25.9 (KSv).
- Viltkindad Gås:** 1 ex uppehöll sig tillsammans med Kanadagäss i Kinnevikens 3.9-3.10 (PAe, m fl).
- Prutgås:** Totalt har minst 457 ex noterats i Kinnevikens under tiden 3-22.10 största flocken på 100 ex sträckte över Lidköping 4.10 (NK) 131 ex räknades in vid Truve 9.10 (KSv), höstens Prutgåssträck torde vara det kraftigaste som noterats i länet.
- Gravand:** 2 häckningar är kända: 1 par × 10 ungar vid Tun 29.6 (NK) och 1 par häck. i Kilja by Karaby (NK), därutöver finns 5 vårobs.
- Snatteband:** 2-3 ex rastade Lidköping 11.8 (ORS).
- Bergand:** Observerade vid minst 8 tillfällen i Kinnevikens under tiden 30.8-19.10, som mest 33 hon-tecknade Framnäs 17.10 (LEJ), 1 ex mot sv Hindens Rev 30.10 (KSv).
- Ejder:** 2 hanar × 1 hona Framnäs 2.5 (KSv).
- Alfågel:** Vårobs: 1 par Hindens Rev 2.5 (KSv), under hösten betydligt vanligare, då som mest 14 ex Kinnevikens 19.10 (KSv). Vinterobs: 1 ex mot sö Framnäs 12.12 och 1 ex Almnäs 25.12 (KSv).
- Sjörre:** 3 vår och 1 sommarobs, under höststräcket minst 8 obs som mest 21 ex Kinnevikens 29.10 (LEJ).
- Svärta:** 2 vår och 4 höstobs största antalen: 12 ex Kinnevikens 1.8 och 12 ex 9.10 (KSv).
- Salskrake:** Rastade med som mest 4 par vid Truve 30.3 (KSv), 2 honor Norra Kedum 28.3 (SL, KP).
- Havsörn:** 1 juvenil uppehöll sig i Östen 24.3 (KSv, JAg), sågs sedan sträcka mot norr.
- Kungsörn:** 1-2 juvenila Kållandd 1.1-21.3 (VH, m fl), 1 ex uppehöll sig vid Gillstad vecka 3-5 (LPn), 1 ex Ågårdsskogen Lidköping 27.1 (NK) samt 1 juvenil mot norr Östen 12.4 (KSv, SS).
- Stenfalk:** Vinterobs: 1 ex Rackeby 4.12 (AWd) och 1 hon-tecknat ex Gråstorp 26.12 (NK) under sträcktid finns många obsar.
- Lärfalk:** 3 kända häckningar i Kommunen (KSv).
- Pilgrimsfalk:** 1 ad Råda 29.8 (KR) och 1 ad vid Tun 3.9 (KEO).

- Orre:** 2 ex hördes vid Strö 28.3 (KSv).
- Vaktel:** 1 ex spelade Norra Härene slutet av juni (HAD) 1 ex stöttes upp samma plats 15.8 (HAD) och 1 ex spel. Hasslösa 20.7 (ortsb. gm. ESV).
- Kornknarr:** 2 spel. Vånga s Falköping 9.7 (ESv).
- Strandskata:** Häckningar: minst 2 par Lidköping (AcS, m fl) och 2 par häck. Måken 10.6 (AWd).
- Kustplpare:** Observerades vid Kinnevikens 10.8–8.10 med som mest 12 ex 10.9 (LEJ).
- Kustsnäppa:** Observ. vid Kinnevikens 26.7–23.9, största flocken på 105 ex sträckte över Framnäs 18.8 (LEJ, KSv).
- Sandlöpare:** Noterad vid 8 tillfällen vid Kinnevikens under tiden 18.8–26.8 som mest 10 ex 25.8 (KSv), 2 ex 9.10 (LEJ) 1:a oktoberfyndet i Kinnevikens.
- Spovsnäppa:** Sedd under hela sträckperioden 16.7–19.9 högsta antal: 6 ex Lidköping 21.8 (KSv), 8 ex Hålltorpsd. 27.8 (KSv) och minst 19 ex Hornborgasjön 5.9 (LEJ).
- Myrsnäppa:** 1 ex översträckande Lidköping 1.8 (KSv) 1 ex rastade samma lokal 7.8 resp 21.8 (LEJ), 3 fynd är anmärkningsvärt högt.
- Brushane:** Minst 1100 ex räknades under kvällsinsträck vid Hålltorpsd. 4.9 (KSv).
- Dubbelbeckasin:** 1 ex stöttes upp Norra Härene 25.8 (HAD).
- Rödspov:** 1 ex mot nö Östen 29.4 (KSv), 3 obs. från Hornborgasjön: 1 ex 3.6, 2 ex 4.6 och 1 ex 29.8 (LEJ).
- Myrspov:** Vårobs: 1 ex Lidköping 20.5 (KSv), under höststräcket i Kinnevikens finns många obs. dom största flockarna ca 80 ex mot s 18.8 och ca 95 ex mot s 25.8 (KSv).
- Småspov:** Sträckande i Kinnevikens 16.7–5.9 mest enstaka dock 5 ex 25.7 (KSv).
- Roskarl:** 2 ex Lidköping 20.5 (KSv), 1 ex under häckningstid Måken 10.6 (ASd) under höststräcket finns många obs.
- Labbe:** Totalt har minst 10 juvenila setts i Kinnevikens 17.7–17.10, som mest 4 ex 9.10 (KSv).
- Obest./Labbe:** 1 ex Kinnevikens 7.9 (LEJ) och 1 ex Framnäs 19.10 (KSv).
- Dvärgmå:** 3–8.8 sågs Dvärgmå i ovanligt stora antal: 9 juvenila 3.8, 4 juv. 4.8, 31 juv. 7.8 och 11 juv. 8.8 (KSv) 31 ex är det högsta antal som noterats i Kinnevikens.
- Tretålg Mås:** 1 juvenil rastade Framnäs 16.10 (LEJ), 6:te fyndet i länet.
- Skråntärna:** 2 ex Lidköping 23.6 (NK), 3 ex Framnäs 14.7 och 1 ex samma plats 30.7 (KSv).
- Silvertärna:** Noterad vid endast 1 tillfälle: 1 ex Lidköping 20.5 (KSv).
- Svarttärna:** 1 ad rastade Lidköping 20.5 (KSv) 1 ad i vinterdräkt jagade vid Framnäs 3–5.10 (LEJ, KSv).
- Turturduva:** Har setts med 1 ex på följande lokaler: Filsbäck 24.5 (KR), Lidköping 28.5 (AWd), Truve 29.6 (KR), 1 ex vid flera tillfällen Lidköping 5–27.8 (NK, mfl).
- Berguv:** 1 par häckade på Västsvenska Lantmäns silo och fick 3 flyga ungar (NK).
- Sparvuggla:** 1 ex hördes vid Råda 19.3 och 1 ex Örslösa 27.3 (EP).
- Jordduggla:** 1 ex Söne mad 6–16.5 (KSv) och 1 ex samma plats 2:a veckan i juni (AWd), 1 ex Kinnevikens 23.10 (SS).
- Päruggla:** Sammanlagt 3 speland: Odensvik 19.3 (AWd), Råda 27.3 (LH, NK) och 1 spel Örslösa 27.3 (EP). 1 ex hittad slagen Lidköping 20.9 (NK).
- Kungsfiskare:** I kommunen har 1 par häckat och fått ut 2 kullar (KSv), därutöver observ. vid Skofteby med 1 ex 20.6 (HO1), 1 ex hittad död Lidk. 20.8 (NK) samt 1 ex Filsbäck/Truve 18–19.9 (KSv).
- Bergläkra:** 1 ex Lidköping 3.1 (KSv), 1 ex mot sö Kinnevikens 19.10 (KSv).
- Skärplärka:** 1 ex under häckningstid Måken 10.6 (AWd), årets fynd är anmärkningsvärt då arten häckad på samma plats under 1981.

- Näktergal:** 1 sjungande Truve 17–19.5 där den också hördes varna 22.6 (KSv), 1 sj. Ågårdsbron Lidk. i maj (HPn) och 2 sj. Österplana vall 11.6 (LPn).
- Blåhake:** 1 ex Rackeby 16.5 (AWd) och 1 ex Söne 16.5 (KSv).
- Svart Rödstart:** 2 par konstaterades häcka i Lidköping 0AeS), 1–2 hanar har hörts sjunga hela våren, i oktober finns flera rapporter om 1–2 ex (NK, RS).
- Ringtrast:** Endast noterad vid ett tillfälle: 1 hane Lidköping 26.4 (KSv).
- Kärrsångare:** Har hörts sjunga på följande lokaler: Resville 1 ex 27.5 (NK), Norra Härene 2 ex 8.6 (KSv, ESv) och 1 ex utmed Lidan sv Lidköping 19.6 (AeS).
- Svart Kråka:** 1 ex Strö 23.4 (NK).
- Ortolansparv:** 1 sjungande Brevik n Hjo 31.5 (KSv).

Signaturer: AeS = Arne Stagen, AWd = Anders Widestrand, BH = Bo Hjelmström, EP = Evert Persson, ESv = Einar Svensson, Had = Hans Andersson, HOI = Håkan Olofsson, HPn = Håkan Pettersson, JAG = John Ahlgren, KEO = Karl-Erik Olofsson, KP = Kerstin Pettersson, KR = Kjell Rydh, KSv = Kjell Svensson, LEJ = Lars-Erik Johansson, LH = Lars Harlén, LPn = Lars Persson, NK = Nils Karvik, PAe = Patrik Arneke, RS = Richard Stagen, SL = Stefan Larsson, SS = Stig Svensson.

RAPPORTERINGSMALL FÖR SKARABORGS LÄN

För att skapa enhetlighet i rapporterandet har den lokala rapportkommittén (Lrk) utarbetat följande regler för vad som skall rapporteras i Skaraborgs län.

Hur Du rapporterar

- Skicka in Dina observationer direkt efter varje kvartal (1/4, 1/7, 1/10 samt 1/1).
- Rapportera arterna i den ordning de förekommer i artförteckningen.
- För varje observation anges 1) art, 2) antal exemplar (ev kön och ålder), 3) beteende (sträckande sjungande etc), 4) häckning (använd häckningsindiciet), 5) observationsplats (använd namn som finns på topografiska kartan och referera läget till någon större ort), 6) datum samt 7) eventuell(a) medobservation(er).
- Glöm ej att sätta ut namn, adress och telefonnummer.

Teckenförklaringar till artförteckningen

- SO = Samtliga observationer
 H = Häckning, använd häckningsindiciet
 V = Vinterobservationer (december-februari)
 VÅR = Vårobservationer
 MÅN = Månad
 U VÅN/VÅT = Samtliga iakttagelser utanför Väner- och Vätterområdet rapporteras
 LRR = Lokal raritetsrapport, på särskilda formulär som kan erhållas av rapportmottagaren.
 Alla artbeskrivningar arkiveras. De utgör en värdefull dokumentation av omständigheterna kring olika publicerade fynd, om någon i framtiden skulle vilja granska en del av dessa.

Häckningsindiciet

1. Obs under häckningstid 2. Obs under häcktid och i lämplig häckbiotop 3. Sjungande hane eller andra häckningsläten 4. Par i lämplig häckbiotop 5. Permanent revir 6. Spel och lekar, parning 7. Besök vid sannolik boplatz 8. Upprörd, varnande för ungar eller ägg i närheten 9. Adult med ruvfläckar 10. Bobbyge, grävning eller uthackande av bohål	11. Avledningsbeteende, spelar skadad 12. Använt bo påträffat 13. Nyligen flygga ungar eller dunungar 14. Ad in/ut, till/från bo på sätt som visar att boet är bebott 15. Ad medexkrementssäcker 16. Ad med föda åt ungar 17. Äggskal påträffade 18. Bo där ad setts ruvande 19. Bo där ungar hörts 20. Bo där ägg eller ungar setts

Art förteckning

A. Samtliga observationer av arter som påträffats färre än 10 gånger i Västergötland, enligt förteckning i Sveriges Fåglar (SOF 1978). I de fall då raritetsrapport skall inlämnas, sändes sådana formulär till observatören.

B. Övriga arter enligt endanstående förteckning.

smålom	SO	aftonfalk	LRR	SO	hökuggla	SO
storlom	H	stenfalk		SO	sparvuggla	SO
smådopping	SO	lärfalk		H	jorduggla	SO
gråhakedopping	SO	pilgrimsfalk		SO	päruggla	SO
svarthakedopping	H	järpe		H	kungsfiskare	SO
svarthalsad dopp	SO	tjäder		H	härftågel	SO
storskarv	SO	rapphöna		SO	gråspett	LRR SO
rördrom	SO	vaktel		SO	vitryggig hacksp.	LRR SO
häger	H	småfl. sumphöna		SO	mindre hackspett	H
vit stork	SO	kornknarr		SO	tretåig hacksp.	SO
mindre sångsvan	SO	rörhöna		H	trädlärka	SO
sångsvan	H	trana		H	bergläkrka	SO
spetsbergsgås	SO	strandskata		H	backsvala	H
bläsgås	SO	m. strandpipare		H	rödstrupig pipl	SO
fjällgås	LRR SO	st. strandpipare		H	akärpipelärka	LRR SO
grågås	H	ljungpipare		H	forsärla	SO
kanadagås	H	kustpipare		SO	sidensvans	
V						
vitkindad gås	SO	kustsnäppa	SO	strömstare	MÅN 4-10	
prutgås	SO	sandlöpare	SO	näktergal	H	
gravand	SO	småsnäppa	VÅR	blåhake	SO	
blåsand	H	spovsnäppa	SO	svart röstjärt	SO	
snatterand	SO	kärnsnäppa	H	ringtrast	SO	
stjärtand	H	myrsnäppa	SO	flodsångare	SO	
åtta	H	brushane	H	kärnsångare	SO	
skedand	H	dvärgbeckasin	SO	trastsångare	SO	
brunand	H	dubbelbeckasin	LRR SO	gransångare	SO	
vigg	H	rödspov	SO	mindre flugsn.	SO	
bergand	SO	myrspov	SO	sommargylling	SO	
ejder	SO	småspov	SO	varfågel	H V	
alfågel	SO	rödbena	H	råka	H	
sjöorre	SO	grönbena	H	svart kråka	LRR SO	
svårta	SO	roskarl	SO	corp	H	
salskrake	SO	smaln. simsnäppa	SO	bergfink	H	
Småskrake	U VÅN/VÅT	labb	SO	steglits	H	
glada	SO	dvärgmå	SO	vinterhämping	V	
havsörn	SO	siltrut	SO	gråsiska	M	
brun kärrhök	H	tretåig mås	LRR SO	snösiska	LRR SO	
blå kärrhök	H V	åkråntärna	SO	rosenfink	H	
duvhök	H	kentsk tärna	SO	tallbit	SO	
ormvråk	V	silvertärna	SO	stenknäck	H	
fjällvråk	V	småtärna	SO	lappsparv	SO	
kungsörn	SO	svarttärna	SO	snösparv	V	
fiskgjuse	H	turturduva	SO	ortolansparv	SO	
tornfalk	SO	berguv	SO	kornsparv	LRR SO	
LRR						

Dessutom önskar Lrk rapporter om arter tillhörande följande

- Vinterobservationer (december-februari) av arter som normalt inte förekommer i länet denna årstid.
- Sommarobservationer för arter som normalt inte förekommer.
- Observationer av invasionsfåglar.
- Större sträckförekomster och anmärkningsvärt stora flockar.

Klubbens rapportmottagare är: Kjell Svensson
Bojvägen 4
531 70 Lidköping
Tel 0510/462 12

VÅRPROGRAMMET 1983

Fr o m 1983-03-03

Å R S M Ö T E Torsd 3/3 19.00

Månesköldskolans bibliotek

UGGLEINVENTERING Fred 11/3 19.30

Göran 285 23, Nisse 142 38

G:a Vattentornet

ROVFÅGELDAG I SIOF:s regi Lörd 12/3

Heldag med mängder av intressanta föredrag och diskussioner.

Veterinärinrättningens aula, Skara Anders 609 82

UGGLEINVENTERING Lörd 19/3 03.30

Göran 285 25, Nisse 142 38

G:a Vattentornet

ÖSTEN Sönd 27/3 05.30

Nisse 142 38

G:a Vattentornet

KLUBBMÖTE Torsd 7/4 19.00

Månesköldskolans bibliotek

STRÄCKFÅGLAR I KALMARSUND Lörd 9/4 05.00

Vi studerar sträcket vid revsudden. OBS! Endast juniorer x ledare

Max 8 juniorer. Separat program under våren åter söndag kväll.

KLUBBMÖTE Torsd 5/5 19.00

Månesköldskolans bibliotek

S K A G E N Danmark Fred 13/5 05.00

Åter lörd kväll OBS! Juniorer fullt pris. Separat program.

VÄNERINVENTERING, SÖDER HINDENS REV Sönd 29/5 07.00

Nisse 142 38

G:a Vattentornet

KLUBBMÖTE Torsd 2/6 19.00

Månesköldskolans bibliotek

FRÅN VÄSTERPLANA TILL RÅBÄCK Fred 3/6 18.00

Vandring med övernattnig (tält motsv) åter lörd fm.

Karl Erik 210 36

G:a Vattentornet